

Miljöenheten
Erik Särholm
Direkt 010-2250307
erik.sarnholm@lansstyrelsen.se

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet

Yttrande över förslag till strategi för ökad användning av solex [ER2016:16], samt förslag till heltäckande solexstatistik [ER2016:20]

Ert Dnr M2016/02401/Ee

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Dalarnas län har givits möjlighet att yttra sig och tycker att utbyggnad av solex är viktigt och instämmer i Energimyndighetens bedömning av potentialen för solex till 2040. Länsstyrelsen delar också Energimyndighetens bedömning att det behövs andra typer av stöd för solceller än bara elcertifikat och att det behövs en förenkling av stöden, särskilt för mindre anläggningar. Länsstyrelsen anser dock att det behövs ytterligare analys av flera befintliga och föreslagna stöd för solex. Det behövs för att i ökad omfattning beakta att stöden riskerar att bidra till ökad elanvändning och ökad effektproblematik.

Länsstyrelsen anser att förslagen kring "investeringsstödet", "solROT", "elcertifikatsystemet", "statistik" och "information och kunskapshöjning" är bra. Det förenklar och tydliggör för målgrupperna vilka stöd som vänder sig till dem och underlättar vid investering i solex.

Länsstyrelsen anser också att

- den föreslagna gränsen för att inte få elcertifikat bör sättas lägre. Den föreslagna gränsen på 68 kW innebär troligen att en del företagare och bostadsrättsföreningar helt exkluderas från möjligheterna att få stöd för solexproduktion.
- konsekvensen för Klimatklivet behöver analyseras och hanteras ifall man avskaffar möjligheten att få elcertifikat för mindre solexanläggningar
- plan- och bygglagen ses över så att det tydligare framgår när bygglov krävs för uppsättning av solceller

De stöd för solex som Länsstyrelsen i Dalarnas län bedömer behöver ytterligare analys för att i ökad omfattning beakta att stöden kan medföra ökad elanvändning och ökad effektproblematik är:

- "Undantag/nedsatt energiskatt på egenproducerad el",

- "Ellagen",
- "Skattereduktion",
- "Energikraven i BBR" (tas inte upp i Energimyndighetens rapport, men är ett stöd som föreslagits tidigare),
- "Investeringsstöd för lagringssystem för privatpersoner", och
- "Produktionsspecificerade avtal med sol"

Länsstyrelsen i Dalarnas län efterfrågar även mer analys av nyttan med batterier för lagring i elsystemet.

Detaljerade synpunkter

Länsstyrelsen anser att sol" har flera fördelar (låter inte, syns relativt lite och blir allt billigare) och kommer ha en viktig plats i svenska elsystemet på sikt. I den regionala energi- och klimatstrategin har Länsstyrelsen kommit fram till att motsvarande elproduktion på 10 TWh nationellt är möjligt till 2050. Det ligger ungefär i linje med Energimyndighetens bedömning i **kapitel 2**.

Förslagen "Möjligheter att minska kötid för investeringsstödet genom utfasning av stödet för privatpersoner", "Justering i regelverk beträffande privatpersoner – solROT" och "Justering i regelverk för elcertifikatsystem beträffande målgruppen små anläggningar" i **kapitel 5.1.1** är i stort sett bra. Det ger en tydlighet avseende vilka stöd som är riktade till vilka målgrupper och minskar administrationen.

En utfasning av investeringsstödet för privatpersoner och att det ersätts med "solROT" är bra då det finns en risk med att investeringsstödet blir begränsande istället för stimulerande eftersom man vill ha investeringsstöd även om man inte behöver det.

Länsstyrelsen vill lyfta fram att om soleanläggningar under 68 kW inte längre berättigar till elcertifikat, och sökande inte är privatperson, kan Klimatklivsmedel sökas för soleanläggningen. Konsekvenserna för denna utökade möjlighet bör analyseras och möjligen bör reglerna för investeringsstödet Klimatklivet ses över.

Konsekvensen av att sätta gränsen för att inte få elcertifikat så högt som 68 kW bör ytterligare analyseras. Som "skattereduktionen" och "ROT-avdraget" (som föreslås som stöd istället för elcertifikat för dessa mindre anläggningar) är utformad idag så stödjer de relativt små anläggningar och privatpersoner. Det är antagligen en del företagare och bostadsrättsföreningar etc. som bygger större

anläggningar än vad normalt privatpersoner gör och som inte har möjlighet till dessa andra stöd, men där anläggningarna inte överstiger 68 kW. Länsstyrelsen föreslår att gränsen sätts lägre, t ex 20 kW.

Förslagen under **kapitel 5.1.2** är bra. Särskilt vill länsstyrelsen lyfta behovet av att "Utökning av uppdraget om tjänstehubben med fokus på statistikuppföljning". Länsstyrelserna är i sitt arbete med att leda och samordna det regionala energi- och klimatarbetet beroende av bra energistatistik för att kunna följa upp arbetet på regional nivå och kunna stödja kommunerna i sitt lokala uppföljningsarbete. Kan statistikarbetet utvecklas genom att använda tjänstehubben och få bättre data på lokal och regional nivå skulle det vara mycket bra!

De föreslagna insatserna kring informations och kunskapshöjning i **kapitel 5.1.4** är bra då det finns bristande kunskap om kostnaden för att installera solceller och vad för stöd som finns och hur de kan kombineras.

Länsstyrelsen tycker det är bra att fysiska planeringens och PBL:s möjligheter att bidra till utbyggnad av solceller finns med. Utöver det som står som beskrivs i **kapitel 5.1.5** föreslår Länsstyrelsen att PBL ses över så det tydligare framgår när bygglov krävs för uppsättning av solceller.

Införandet av "kontrollstation 2019" i **kapitel 5.1.6** är ett bra förslag. Den första punkten om att följa utvecklingen kring lagring och efterfrågefleksibilitet är särskilt viktig med tanke på kommentarer nedan under konsekvensanalys.

Länsstyrelsen anser att avgifter för elnätet som diskuteras i **kapitel 5.2.1** bör sättas för att täcka kostnaden/marginalkostnaden, inte utifrån hur det bäst gynnar en viss teknik.

Länsstyrelsen delar Energimyndighetens mening i **kapitel 5.2.1** om att "När det gäller en eventuell ökning av vattenkraftens reglerförmåga är det angeläget att den ökas i den mån det är förenligt med de krav som följer av EU:s ramdirektiv för vatten...".

Länsstyrelsen anser att riktmärket på återbetalningstiden som diskuteras i **kapitel 5.2.2** sannolikt inte bör sättas till mer än 15-20 år för att få till en utbyggnad.

Länsstyrelsen anser att det är positivt att Energimyndigheten i **kapitel 5.2.2** ser framåt till en situation när solceller blivit så billiga att de ekonomiska incitamenten kan trappas ner. Länsstyrelsen efterfrågar ytterligare analys av hur olika former av stöd bör utvecklas för att inte skapa osäkerheter på marknaden.

Kapitel 6.1 Konsekvenser på elsystemet

Det är bra att Energimyndigheten lyfter in effektproblematiken och systemperspektivet i konsekvenskapitlet. Länsstyrelsen anser dock att det behövs ytterligare analys av flera befintliga och föreslagna stöd för solel för att i ökad omfattning beakta att stöden kan bidra till ökad elanvändning och ökad effektproblematik. Bidrar stöden till ökad elanvändning och ökad effektproblematik anser Länsstyrelsen att energiomställningen till 100% förnybar elproduktion 2040 kan försvåras. De stöd för solel som Länsstyrelsen i Dalarnas län bedömer behöver ytterligare analys är:

- "Undantag/nedsatt energiskatt på egenproducerad el",
- "Ellagen",
- "Skattereduktion",
- "Energikraven i BBR" (tas inte upp i Energimyndighetens rapport, men är ett stöd som föreslagits tidigare av Boverket),
- "Investeringsstöd för lagringssystem för privatpersoner", och
- "Produktionspecificerade avtal med solel"

Länsstyrelsen i Dalarnas län anser att den största utmaningen vid omställningen av elsystemet när kärnkraften avvecklas är att producera tillräckligt mycket el när det är som kallast och eller när produktionen från vindkraft är låg. De viktigaste lösningarna på den utmaningen är enligt Länsstyrelsen att:

- Minska uppvärmningen med el
- Bygga ut bi kraftvärme

Solel kommer kunna ge ett betydande bidrag till elproduktionen under sommarhalvåret, men Länsstyrelsen anser att det är viktigt att utformningen av stöd för solel inte försvårar eller fördyrar en lösning på ovanstående stora utmaning.

Utifrån det behövs exempelvis ytterligare analys av om krav på att vara nettokonsument på årsbasis är lämpligt att ha med i "Ellagen" och för att få "skattereduktion" då sådana krav riskerar att öka elanvändningen för uppvärmning. Ytterligare behövs också exempelvis konsekvensanalys av sänkningen av energiskatten för den som producerar solel utifrån att det minskar incitamentet för effektivisering.

Länsstyrelsens erfarenhet av krav om att vara nettokonsument för att få ta del av stöd är att de kommuner eller fastighetsbolag som investerat i vindkraft, och

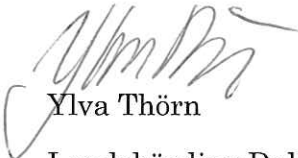
beviljats skattereduktion med liknanden krav, minskade sina insatser för att sänka sin elanvändning när de närmade sig gränsen för vindkraftsproduktionen. De antingen började undvika att effektivisera elanvändningen eller letade efter sätt att öka elanvändningen. Det är en önskad effekt när vi arbetar mot att nå 100% förnybar elproduktion till 2040.

Länsstyrelsen i Dalarnas län efterfrågar också mer analys av nyttan med batterier för lagring i elsystemet. En sådan analys bör innehålla beskrivning av var i elnätet batterier skulle göra mest nytta för elsystemet och jämföra med andra lagringstekniker. Svenska förutsättningar med betydligt högre elanvändning vintertid än sommartid gör att vi sannolikt inte kan kopiera lösningar från andra länder. Utifrån att elbehovet är högre på dagen än på natten, även under sommaren, ser Länsstyrelsen inget behov på nationell nivå att lagra solcell i batterier upp till en solcellproduktion i Norden på ca 5-10 TWh. Det kan dock finnas andra anledningar att satsa på batterier för lagring.

Beredning av ärendet

Miljö- och energidepartementet har skickat Energimyndighetens rapporter till 115 remissinstanser i Sverige, varav Länsstyrelsen Dalarna är en.

Detta yttrande har beslutats av landshövding Ylva Thörn, efter föredragning av energi- och klimatstrateg Erik Särnholm. I beredningen har följande personer varit involverade Anna Carlsson, chef på Miljöenheten, Hanna Westerholm, Samhällsbyggnadsenheten, och Maria Saxe, Miljöenheten.

Ylva Thörn

Landshövding Dalarnas län

Erik Särnholm

Energi- och klimatstrateg